

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดตรัง

๑. ความเป็นมา

ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ได้รับโครงการมาดำเนินการจาก ดร.พิศิษฐ์ วงอุไร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยเลือกพื้นที่ทางทิศใต้ของศูนย์ฯ ซึ่งเป็นพื้นที่เขา หุบเขา เนื้อที่ประมาณ ๒๙๖ ไร่ เป็นพื้นที่ปกป้องพันธุกรรมพืช ต่อมาได้นำแปลงรวบรวมผักพื้นเมืองที่บริโภคในภาคใต้ จำนวน ๕ ไร่ และแปลงรวบรวมไม้ผล เขตร้อน จำนวน ๑๐ ไร่ ซึ่งเป็นกิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช เข้าไปอยู่ภายใต้โครงการด้วย

๒. การสนองพระราชดำริ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

หน่วยงานกรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานร่วมดำเนินการ รวบรวมและอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

๓. วัตถุประสงค์

- ๑) รักษาสภาพป่าดั้งเดิมให้คงสภาพมากที่สุด
- ๒) รักษาพันธุ์พืชพื้นเมืองที่บริโภคในภาคใต้
- ๓) รักษาพันธุ์ไม้ผลเมืองร้อนให้คงอยู่และมีความหลากหลาย

๔. เป้าหมาย

พื้นที่ภายในบริเวณ ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

- ๑) กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช ๒๙๖ ไร่
- ๒) กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช
  - ๒.๑) แปลงปลูกรวบรวมผักพื้นเมืองต่างๆ ของภาคใต้ จำนวน ๕ ไร่
  - ๒.๒) แปลงปลูกรวบรวมไม้ผลเมืองร้อน จำนวน ๑๕ ไร่

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ : ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง
- ๕.๒ หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)
  - ๑) หน่วยงานหลัก : สถาบันวิจัยพืชสวน
  - ๒) หน่วยงานร่วมดำเนินการ :
    - ๒.๑) สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช
    - ๒.๒) กองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร
    - ๒.๓) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ จังหวัดสงขลา

๖. งบประมาณ

- ๖.๑ งบประมาณกรมวิชาการเกษตร ๒๔๐,๐๐๐ บาท
- ๖.๒ งบอื่นๆ (ถ้ามี) -

๗. ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมปกป้องพันธุ์กรรมพืช

- ๑) อนุรักษ์ป่าพืชพรรณ และนิเวศน์ป่าให้คงสภาพเดิม ๒๙๖ ไร่
- ๒) ตัดป่าเชื้อพันธุ์ไม้ได้ ๔๐ ชนิด
- ๓) ทำทางเดิน เข้าสู่พื้นที่ และซ่อมแซมรั้วรอบบริเวณ
- ๔) เก็บข้อมูลพืชและต้นไม้ใหญ่ บางชนิดไว้

กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืช

- ๑) รวบรวมผักพื้นเมืองที่ใช้บริโภคในภาคใต้จำนวน ๕ ไร่ โดยซ่อมแซมและนำมาปลูกเพิ่มเติม ปัจจุบันมีกว่า ๕๐ ชนิด
- ๒) รวบรวมพันธุ์ไม้ผลเมืองร้อน จำนวน ๑๕ ไร่ โดยซ่อมแซม ปลูกเพิ่มเติม และวางระบบน้ำ เพื่อให้น้ำในฤดูแล้ง

๘. ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- ๑) ปกป้องรักษาพืชป่า ผักพื้นเมือง และไม้ผลเมืองร้อน ไม่น้อยกว่า ๓๘๐ ตัวอย่าง ให้คงสภาพเดิมไว้ศึกษาและใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน
- ๒) จัดทำข้อมูลพันธุ์กรรมพืชได้ ๓๕๐ ตัวอย่าง
- ๓) ให้บริการเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา เข้าเยี่ยมชมได้ ๓๒๐ ราย

๙. ปัญหา / อุปสรรค

ถนนไปสู่พื้นที่โครงการเป็นถนนดิน ฝนชุกทำความเสียหาย ต้องซ่อมแซมเป็นประจำทุกปี แต่งบประมาณมีไม่เพียงพอ

ภาพ / กิจกรรม

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดตรัง

ป้ายโครงการ และ แปลงรวบรวมผักพื้นเมือง